

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju
prigodom 175. obljetnice dolaska u Hrvatsku sestara
Družbe sestara milosrdnica svetoga Vinka Paulskog

Crkva sv. Vinka Paulskoga u Zagrebu
5. rujna 2020. u 18.30 sati

Draga časna majko **Miroslava**, zamjenice, sestro **Jelena**, i ostale članice Vrhovne uprave, **provincijalna glavarice**, sestro **Elizabeta**, draga Družbo sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga, **rektore ove crkve** i duhovni pomoćniče u samostanu, **prečasni gospodine Franjo** (Jačmenica), **cijenjeni profesore Antone** (Tamarut), sestre i braćo u Gospodinu prošlosti, sadašnjosti i budućnosti svijeta i naših života!

Drago mi je što mogu biti s vama na ovaj osobit dan, preobilat, nepregledan, slojevit. I sam pokušaj sažimanja svih milosnih trenutaka, dodirnutih i preobraženih osobnih povijesti, promijenjenih crkvenih i društvenih okolnosti, djeluje neostvarivim. Zbog toga je dovoljno imati pred sobom poticaje Duha Svetoga i suradnju s njime. To je početak i sažetak beskraj koji nam se daruje.

U Gospodinu Isusu Kristu slavimo otajstvo života i u Duhu Svetome prinosimo zahvalu nebeskomu Ocu za njegova djela koja su se očitovala i koja se očituju po životima milosrdnih sestara sv. Vinka Paulskoga.

Spomen nas vraća u vrijeme dolaska **prvih šest sestara** u Zagreb, u Hrvatsku, a **izvanjske okolnosti pandemije** nam pomažu bolje razumjeti razlog zbog kojega su sestre umjesto iz Beča, gdje je **harala epidemija kolere**, došle iz austrijskoga Tirola, iz Zamsa. Neobična je ta podudarnost koja jača u nama svijest da je **Crkva već živjela slične zemaljske zaprjeke**, što nas ohrabruje da se i danas oslanjamo na snagu malenosti i slabosti.

Vrijedno je danas baš u ovome zajedništvu spomenuti **imena prvih sestara**. To su sestre: **Augustina** (*Müller*), **Ivana** (*Krösbacher*), **Karolina** (*Frühbeck*), **Augusta** (*Artinger*), **Veronika** (*Kranobitter*) i **Filipina** (*Elsensohn*). Neka u njihovim imenima budu izgovorena i odjeknu **imena svih sestara koje su u Zagrebu i u drugim krajevima domovine i svijeta djelovale tijekom 175 godina**.

Uz njih i njihove poglavarice, mislimo i na **zagrebačkoga biskupa, kasnije nadbiskupa i kardinala, Jurja Haulika** koji je sestre iz Austrije pozvao u Zagreb, kao i na susretljivost brixenskoga **biskupa Bernharda Galure**. U ovome danu zahvale i čestitaka donosim molitveni blagoslov i zahvalnost Zagrebačke nadbiskupije kao izaslanik sadašnjega zagrebačkog nadbiskupa, **kardinala Josipa Bozanića**.

Sestre i braćo, u liturgijskim slavljinama, ma koliko se mi spominjali prošlih događaja, središte je molitva za **Božji spomen i u Božjemu spomenu**. Mi molimo Boga da se spomene sestara, živih i preminulih, i nas, te nam pomogne biti nositeljima i nositeljicama njegove ljubavi.

Molimo Gospodina da nas obasja svjetlo te Ljubavi i pomogne nam prepoznati milosti i grijeha, ispovjediti ih i pokajati se, u pouzdanju moleći radost oprostjenja.

Homilija

Liturgijska čitanja:
Iz 63, 7-9; Ps 40;
Kol 3, 12-17; Iv 15, 9-17

1. Postoje biblijski odlomci u kojima je sadržan sažetak cijele jedne knjige ili neke šire poruke. Postoje takozvana 'evanđelja u Evanđelju'. Takve su upravo naviještene Isusove riječi u kojima susrećemo bit kršćanstva: *Kao što je Otac ljubio mene, tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi*. Lako je zapaziti da je taj tekst u posebnome ritmu, nalik poeziji, u kojoj prevladava rječnik ljubavi, razgranat u govoru o: radosti, prijateljstvu, izabranosti, punini...

Time nije označen samo cilj, nego i put, izrečen Gospodinovim riječima na tri razine. Prva: *Ostanite u mojoj ljubavi. Ostanite...* Znači da smo već u njoj, a Isus nas poziva da se ne udaljavamo, da ne bježimo, da se ne branimo od njegove ljubavi. Jer, istina je, prečesto se opiremo, odbijamo, sjećamo se ranjenosti i kao da očekujemo nove udarce.

Naš Gospodin, liječnik duše predlaže svoj put. Osim što nas poziva da ostanemo u njegovoj ljubavi, na drugoj razini predlaže da ljubimo jedni druge. Ne kaže jednostavno: *Ljubite*, nego: *Ljubite se uzajamno* što znači davanje i primanje. Jer – s pravom je primijećeno – 'voljeti' može biti dovoljno da bi se ispunio jedan život, ali kada se voli u voljenosti, ta ljubav ispunja puno života.

Treća je razina kršćanska posebnost: ... *kao što sam ja ljubio vas*. Kršćanska specifičnost nije ljubiti, jer to čine i mnogi drugi, nego – ljubiti kako je Krist ljubio. A kako je Krist ljubio apostole i kako ljubi nas? On pere noge svojim učenicima, ne osuđuje i ne tjera od sebe grješnike. Kada ga se povrijedi, uzvraća pogledom sućuti; traži izgubljene, obnavlja nadu razočaranima, oprašta i sobom hrani umorne i gladne života.

2. Nošen tim Isusovim riječima, sveti Pavao piše da smo mi izabranici, sveti i ljubljeni. Mi to već jesmo, u Božjoj ljubavi, gdje trebamo ostati (*prva razina*), a da bismo ostali, pozvani smo zaodjenuti se u milosrdno srce, dobrotivost, poniznost, blagost, strpljivost.

Isusovu zapovijed: *Ljubite jedni druge (druga razina)* Apostol **prevodi u praštanje**. Kako praštati? „**kao što je Gospodin nama oprostio**; kao što je Isus nas ljubio (*treća razina*). Sve to pak ima smisla **u savršenstvu ljubavi**.

Uočavamo ljepotu Radosne vijesti. Ona ne kaže: trebate ispuniti uvjete, posebno se truditi i nastojati **da biste umom i voljom doprli do Boga te tako dobili milosti**. Isus nam veli: *Ostanite u onome što vam je darovano; ljubite one koji su vam darovani i to po primjeru koji vam je darovan, koji imate tako blizu*.

Danas **zahvaljujemo za takve ljubavi – darovane** – i otkrivamo što je značilo prije 175 godina ovdje u Zagrebu i što znači danas ostati u Kristu i ljubiti kao on.

3. Isus se približava i srasta s našom ljudskošću: *Vi ste prijatelji moji*. Kako samo **lijepo zvuče te riječi o prijateljstvu**. Prijateljstvo se ne nameće, ne glumi, ne prosi. Među prijateljima živi jednakost; ne postoji nadređeni i podređeni; tko zapovijeda i tko izvršava; prijateljstvo je susret dviju sloboda. Vas zovem prijateljima.

No, radi čega Bog uspostavlja to prijateljstvo i poziva nas da budemo u njemu? **Konačni je cilj radost: njegova radost u nama i naša radost u punini**.

Tijekom proteklih mjeseci često čujemo **riječ 'simptom'**, simptomatski ili asimptomatski; i najčešće ju vežemo uz bolest, ali ta je riječ primjenjiva i na duhovnost, pa tako i na ovo Evanđelje. Naime, **radost je simptom**, pokazatelj da je čovjek na dobrome putu.

Doslovno, riječ 'simptom' **znači 'podudarnost'**, latinski *coincidentia*, **mjesto** na koje pada više elemenata (gr. *syn* – zajedno; *piptein* – padati) i ozračje u kojemu **se susreću razne činjenice**, koje upućuju na neku pojavu ili tu pojavu prate. Radost pokazuje da *ostajemo u Kristovoj ljubavi*.

Upravo **ta svijest može odvesti u glumljenje radosti**, u prijetvornost, u shvaćanje radosti i prijateljstva kao neke **naše zadaće**. Ali, **mi ne možemo proizvesti radost, ljubav, prijateljstvo**, ako nam nisu darovani. *Ostanite u mojoj ljubavi*. U Kristovu se ljubav ulazi na poziv i u njoj ostaje.

4. Premda **svijet izgleda kao mjesto netrpeljivosti**, sukoba, neprijateljstva, **ljubav je stvarna**; osjećamo ju i **doživljavamo s pomoću puno znakova, simptoma**. Naša poteškoća nastaje onda kada te znakove ne želimo vidjeti; okruženi plodovima ljubavi te plodove ne primjećujemo.

Ovaj spomen na 175 godina zagrebačke prisutnosti sestara pomaže vidjeti i plodove i simptome Božje prisutnosti, ljubavi i radosti. U Evanđelju je **ljubav prevedena glagolom dati**. *Veće ljubavi nitko nema od ove da tko život svoj položi za svoje prijatelje*. Da položi... da daruje... To nije samo osjećaj, nego **davanje, djelo koje se tiče: ruku, osmijeha, pogleda, vremena, kruha, odjeće, otvorenih vrata, podijeljenoga puta... u konačnici – života**.

Kako su samo maleni naši pojedinačni životi pred baštinom zajednica sestara milosrdnica u skoro dvjesto godina djelovanja! Kako su veliki oni životi koje Gospodin ispunja svojim Duhom! U tu smo ispunjenost danas **pozvani ponovno se zagledati**, dok tražimo načine djelovanja kao Crkva, kao pozvani od Gospodina u svećeništvo i redovništvo. Čuli smo Isusa: *Ostanite u mojoj ljubavi*. Povijest sestara milosrdnica je **povijest ostajanja u Kristovoj ljubavi**.

5. U sadašnjim nedoumicama, poteškoćama i zabrinutostima o budućnosti djelovanja Crkve **skloni smo tražiti nove putove, natjecati se** s logikom svijeta, **stjecati i oslanjati se na vještine koje ne pripadaju evanđeoskim polazištima**. A ipak je, čini se, najvažnije **pogled usmjeriti na ono što je Crkvi vlastito**. To pokazuje početak prije 175 godina: šest sestara s puno materijalne neizvjesnosti. Gledajući očima isplativosti i učinkovitosti, što je u tome moglo biti veliko ili velikim postati?

Zato **tadašnji početak ima svoj stvarni početak u odgovoru srcem tih sestara** prije negoli su došle u Zagreb. Nisu zapravo nikamo ni otišle: *Ostale su u Kristovoj ljubavi*. Kristovi učenici i učenice kamo god pošli uvijek – ostaju u Kristu.

Novine su tada zapisale da je svrha dolaska sestara othranjivanje, odgajanje ženske djece i čuvanje bolesnika. Bio je to i društveni prostor koji nije bio primjereno pokriven skrbi. No, ono što je u sebi nosilo posebnost i što je privlačilo pozornost nalazi se u dodatku, na kraju te rečenice: „**sve ovo bez ikakve platje**“ („Sverha će ovim duvnam biti: odhranjivanje ženske detce i čuvanje bolestinah – sve ovo bez ikakve platje.“ *Novine horvatsko-slavonsko-dalmatinske*, br. 73, 10. rujna 1845.) Donijele su **Krista i razlog koji ne pripada zemlji**; ostavši u Kristu, donijele su vječnost.

Puno toga u svojim zvanjima ne razumijemo, ali je jedno sigurno: *Ono što ne razumijemo, a ne pripada sebičnosti, Božje je djelo, dio je otajstva vječnosti*.

6. Sestre je ljubav u Kristu trajno nosila da budu s **ljudima tamo gdje se bez ljubavi ne može biti do kraja, gdje bez ljubavi nema plodova**: sa siromasima, s djecom, s bolesnima i ranjenima, sa zatočenima; kao njegovateljice, kao odgojiteljice i učiteljice, u stvaranju preduvjeta za karitativni rad, gradeći bolnice i škole, razvijajući crkveni život i kršćansku kulturu sa svećenicima na župama...

Zbog ostajanja u Kristovoj ljubavi, milosrdnice su **u mnogočemu oblikovale našu Nadbiskupiju, Zagreb, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu**, a tragove je moguće naći na raznim mjestima diljem Europe i svijeta, povezanima sa životom Crkve i naroda.

Zbog plodova koje su donosile **bile su hvaljene, tražene i poštovane**, ali zbog ostajanja u Kristovoj ljubavi, često su **bile osporavane, progonjene, blaćene, ubijane**. Koliko god zemaljski pobjednici mislili da su nešto postigli zabranom njihova rada, protjerivanjem iz služba, ponižavanjem njihova načina življenja, otimanjem njihove

imovine koja do danas nije vraćena, prijetnjama njihovim životima i bacanjem u skrivane jame, **svjedočanstvo živi, radi nas.**

Sve je počelo sa šest sestara; i **uvijek počinje evanđeoskom malenošću.** Puno toga možemo planirati, predviđati, ali dar Duha možemo samo moliti, prihvatiti ga i radovati mu se.

Ova obljetnica nije smjerokaz samo nama u Crkvi, **nego i hrvatskomu društvu.** Sestre su radile s onim što su same stekle i što im je darovala ljudska velikodušnost. I nastala su velika djela u kojima se ne može pročitati njihova udobnost ni interes. Živjele su, da bi bližnjima ublažavale rane i patnje, zbog duhovne ili materijalne bijede.

Jučer sam bio **kraj samostana u Lovrečini i na župnome groblju** gdje su pokopane vaše susestre. Na takvim mjestima čovjek brzo shvaća kako su **i oni koje osobno nije poznao oblikovali njegov život.** Tamo gdje se ostaje u Kristu odjednom su **svi bliski,** jer je zajedništvo istinsko tamo gdje ne vlada sebičnost.

Ne zaboravimo da je prije 175 godina sa samo šest sestara milosrđe u Zagrebu postalo šire, a vječnost bliža, ljudi radosniji, Hrvatska ispunjenija nadom. Božji Duh djeluje i danas. On, Životvorac, pronalazi dovoljno ponizne i malene za svoja velika djela. **To čudesno djelo i danas započinje iznova,** svaki put kada ima spremnih ostati u Kristu.

Amen.